

Polgárosodás a 19. századi Magyarországon (BTTR263OMA-01)
Csütörtök 10-12, 407/5

1. A késő rendi társadalom feszültségei

Veliky János: *A társadalmi változás irányai* in: Veliky János: *A változások kora. Polgári szerepkörök és változáskonceptiók a reformkor második évtizedében* Bp. 2009. 32-65.

Varga János: *A bihari nemesség hitelviszonyai a polgári forradalom előtt* Történelmi Szemle 1958. 1-2. sz. 21-53.

Bácskai Vera: *Városok Magyarországon az iparosodás előtt* Bp. 2002. 123-162.

Orosz István: *Az örökváltság eszméje és gyakorlata* in: Orosz István: *Széchenyi és kortársai* Debrecen, 2000. 151-162.

2. Reformgondolkodás és az első reformprogramok

Balázs György: *Érdekegyesítés – nemzetté válás* Világosság 1983. 10. sz. 617-622.

Fónagy Zoltán: *Széchenyi István* in: Fónagy Zoltán – Dobszay Tamás: *Széchenyi és Kossuth* Bp. 2003. 33-70.

Wesselényi Miklós (Válogatta, sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta Fónagy Zoltán) Bp. 1998. 9-22.

Kecskeméti Károly: *Magyar liberalizmus 1790-1848.* Bp. 2008. 113-137., 185-197.

3. Kossuth és a Pesti Hírlap

Dobszay Tamás: *Kossuth Lajos* in: Fónagy Zoltán – Dobszay Tamás: *Széchenyi és Kossuth* Bp. 2003. 133-224.

Varga János: *Keresztútzben a Pesti Hírlap* Bp. 1983. 10-18., 24-33.

Velkey Ferenc: *Társadalomátalakulási elvek Széchenyi és Kossuth vitájában* Debreceni Szemle 1994. 2. sz. 233-241.

4. Politikai irányzatok és viták az 1840-es években

Fenyő István: *A centralisták. Egy liberális csoport a reformkori Magyarországon* Bp. 1997. 251-289.

Kecskeméti Károly: *Magyar liberalizmus 1790-1848.* Bp. 2008. 198-224.

Dénes Iván Zoltán: *Liberális kihívásra adott konzervatív válasz* Bp. 2008. 39-73., 179-210.

5. A törvényes forradalom 1848-ban

Az 1848-as áprilisi törvények in: *Magyar Törvénytár. 1836-1868. évi törvénycikkek szerk. Márkus Dezső* Bp. 1896. 216-255.

Deák István: *A törvényes forradalom. Kossuth Lajos és a magyarok 1848-49-ben* Bp. 1994. 69-123.

Gergely András: *A magyar polgári alkotmányos államrendszer 1848-ban* in: *Uő.: 1848-ban hogy is volt? Tanulmányok Magyarország és Közép-Európa 1848-49-es történetéből* Bp. 2001. 93-136.

6. Az 1848. évi fordulat társadalmi hatásai

Orosz István: *A jobbágyfelszabadítás és végrehajtása* in: *A magyar agrártársadalom a jobbágyság felszabadításától napjainkig szerk. Gunst Péter* Bp. 1998. 57-59., 74-111.

Fónagy Zoltán: *A nemesség 1848-49-ben* Limes 2000. 1. sz. 107-115.

Gergely András: *A nemzetiségi kérdés 1848-49-ben* in: *Uő.: 1848-ban hogy is volt? Tanulmányok Magyarország és Közép-Európa 1848-49-es történetéből* Bp. 2001. 446-467.

7. Modernizáció az abszolutizmus éveiben

Sashegyi Oszkár: *A neoabszolutizmus rendszere 1849-1867* in: *A magyarországi polgári államrendszerek szerk. Pölöskei Ferenc – Ránki György* Bp. 1981. 88-97., 118-133.

Deák Ágnes: *„Nemzeti egyenjogúsítás” Kormányzati nemzetiségi politika Magyarországon 1849-1860* Bp. 2000. 227-247.

Orosz István: *A jobbágyfelszabadítás és végrehajtása* in: *A magyar agrártársadalom a jobbágyság felszabadításától napjainkig szerk. Gunst Péter* Bp. 1998. 112-136.

Szabad György: *A társadalmi átalakulás folyamatának előrehaladása Magyarországon, 1849-1867* Valóság 1976. 5. sz. 1-15.

8. A kiegyezés előkészítése és politikai konstrukciója

1867. évi törvénycikkek in: *Magyar Törvénytár. 1836–1868. évi törvénycikkek szerk. Márkus Dezső* Bp. 1896. 325–355.

Péter László: *Ország és királya a hatvanhetes kiegyezésben* in: Péter László: *Az Elbától keletre Tanulmányok a magyar és kelet-európai történelemből* Bp. 1998. 219–263.

Somogyi Éva: *A közös kormány 1867–1907. Századok* 1993. 1. sz. 70–88.

Somogyi Éva: *A delegáció* Századok 1994. 3–4. sz. 465–516.

9. A politika természete a dualizmus éveiben

Gerő András: *Az elsőpró kisebbség. Népképviselő a Monarchia Magyarországon* Bp. 1988. 9–132.

Boros Zsuzsanna – Szabó Dániel: *Parlamentarizmus Magyarországon (1867–1944)* Bp. 1999. 87–100., 124–150.

Cieger András: *Kormány a mérlegen – a múlt században. A kormány helye és szerepe a dualizmus politikai rendszerében (1867–1875)* Századvég Új folyam 4. évf. 1999. ősz (14. sz.) 79–107.

10. Politikai kultúra és politikai társadalom a dualizmus korában

Cieger András: *Magyarország politikai kultúrája a dualizmus időszakában (Módszertani áttekintés)* Múltunk, 2000. 3. sz. 3–51.

Gyáni Gábor: „Civil társadalom” kontra liberális állam a XIX. század végén Századvég, 1991. 1. sz. 145–155.

Szabó Dániel: *A magyar társadalom politikai szerveződése a dualizmus korában. Párt és vidéke* Történelmi Szemle, 1992. 3–4. sz. 199–230.

11. A polgárosodás keretei és eredményei

Benda Gyula: *A polgárosodás fogalmának történeti értelmezhetősége* Századvég 1991. 2–3. sz.

Tóth Zoltán: *A századvégi foglalkozásstatisztika ágazati rendszere, mint rendi strukturális örökség* in: *Rendi társadalom – polgári társadalom* 1. szerk. Á. Varga László Salgótarján, 1987. 407–419.

Gyáni Gábor – Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig* Bp. 1998. 66–92.

12. Nemzetiségek, felekezetek, asszimiláció

Gyáni Gábor – Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig* Bp. 1998. 127–145. (Bp. 2003. 138–159.)

Gyáni Gábor: *Etnicitás és akkulturáció a századfordulós Budapesten* Regio 1995. 1–2. sz. 101–113.

Nagy Péter Tibor: *Nemzetiség és oktatás a dualizmuskori Magyarországon* Educatio 1993. 2. sz. 253–269.

Debrecen, 2023. szeptember 7.

Miru György
egyetemi docens